

Uddannelsesprogram

Hoveduddannelsen i oto-rhino-laryngologi

Region Syddanmark

OUH – Odense Universitetshospital og Svendborg Sygehus

Juni 2015

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
1.1 Beskrivelse og afgrænsning af specialet.....	3
1.2 Organisatorisk status for øre-, næse- og halsspecialet i Region Syd...	3
1.3 Speciallægeuddannelsens opbygning.....	3
2. Hoveduddannelsesforløbet OUH-Svendborg.....	4
2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder.....	6
3. Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse	9
3.1 CHECKLISTE	10
3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder	30
3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning.....	30
4. Uddannelsesvejledning	31
5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse	32
6. Nyttige kontakter.....	32

1. Indledning

Specialet Oto-rhino-laryngologi er beskrevet i målbeskrivelsen, som findes på www.sst.dk hvor også speciallægeuddannelsen er beskrevet. Speciallægeuddannelsens introduktionsforløb og hoveduddannelsesforløb understøttes ved anvendelse af uddannelsesprogrammer, som kan findes på www.videreuddannelsen-syd.dk under de relevante speciale. Uddannelsesprogrammerne udleveres ved første ansættelse i forløbet.

1.1. Beskrivelse og afgrænsning af specialet.

Specialet omfatter forebyggelse, diagnostik, behandling og kontrol af kirurgiske og medicinske sygdomme samt traumer i øre- næse- bihuler, mundhule, spytkirtler, svælg, strube, bronkier, spiserør og halsens bløddeler, inklusive glandula thyroidea/parathyreoidea kirurgiske sygdomme. Inden for samtlige områder foregår desuden såvel eksperimentel som klinisk forskning.

De væsentligste sygdomsgrupper er:

- ☐ Akutte og kroniske infektioner samt allergisk betingede sygdomme i øre-, næse- og halsområdet samt komplikationer til disse lidelser.
- ☐ Neurologiske lidelser i hoved- halsområdet med speciel vægt på kranienerver, herunder især høre- og balancenerver.
- ☐ Benigne og maligne tumorer i hoved-halsområdet.
- ☐ Lidelser, der kræver endoskopisk diagnostik og behandling i larynx, trachea, bronkier og oesophagus.
- ☐ Medfødte lidelser og akutte traumer i hoved-og halsområdet.
- ☐ Audiologi er et fagområde inden for specialet.

Øre-, næse- halsspecialet er generelt karakteriseret ved at omfatte en lang række kliniske subspecialer og at have en bred berøringsflade og samarbejde med en række andre kliniske afdelinger:

Onkologisk afdeling, neuroafdelingerne (Neuromedicinsk og Neurokirurgisk afdeling), lungeafdelingerne (Lungemedicinsk og Thoraxkirurgisk afdeling), Kæbekirurgisk afdeling, Øjenafdelingen, Medicinsk Endokrinologisk afdeling, børneafdelingen.

1.2 Organisatorisk status for øre-, næse- og halsspecialet i Region Syd.

Der findes i region syd fire selvstændige øre- næse- halsafdelinger i hhv. Esbjerg, Sønderborg, Vejle, Svendborg/Odense. Der er audiologiske afdelinger/funktioner på alle matrikler fraset Svendborg.

1.3 Speciallægeuddannelsens opbygning.

Speciallægeuddannelsen i oto- rhino- laryngologi består af en introduktionsuddannelse og en hoveduddannelse. Introduktionsuddannelsen varer 1 år, hvor den uddannelsessøgende skal opnå et bredt basalt, teoretisk og klinisk erfaringsgrundlag, ifølge målbeskrivelsen (Sundhedsstyrelsen). Hoveduddannelsen varer 4 år med ansættelser, der tilsammen sikrer, at målbeskrivelsens kompetencer opfyldes.

2. Hoveduddannelsesforløbet OUH-Svendborg

Hoveduddannelsens varighed er 4 år, og det overordnede indhold er beskrevet i målbeskrivelsen (www.sst.dk). Dette uddannelsesprogram angiver, hvordan uddannelsesforløbet OUH Svendborg – OUH Odense Universitetshospital konkret er tilrettelagt.

1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse	4. ansættelse	5. ansættelse	6. ansættelse
Afd.F OUH Odense	Afd. F OUH Svendborg	Høreklubben OUH Odense	Speciallægepraksis Odense	Afd. F OUH Svendborg	Afd.F OUH Odense
6 mdr.	6 mdr.	6 mdr.	6 mdr.	6 mdr.	18 mdr.

2.1 Præsentation af afd. F OUH Odense og Svendborg

Øre-næse-halsafdelingen i Odense og Svendborg har fælles ledelse og fælles personale.

Befolkningsgrundlag:

Hovedfunktion 490.000

Regionsfunktion 1,2 mio.

Højt specialiseret 5,7 mio.

Antal indlæggelser pr. år: 2.750

Antal ambulante konsultationer pr. år: 21.050

Operationer i GA pr. år: 3.540

Operationer i LA pr. år: 900

Fysiske rammer:

Begge afdelinger har et kontorafsnit, hvor afdelingens læger har kontorer. Desuden forefindes der et sekretariat på begge matrikler.

Endvidere findes et sengeafsnit på afdeling F2 OUH, 9.sal i højhuset, med 24 sengepladser, hvoraf 4 anvendes til dagkirurgisk opvågning, Afdeling F har 5 sengepladser på børnekirurgisk afdeling FH7.

På afdeling F OUH er ambulatorierne og operationsafsnittet sammenhængende. På hotellet forefindes speciallæge ambulatorier for halskræft.

På afdeling F Svendborg er der 3 ambulatoriestuer, hvoraf det ene er svimmelhedsambulatoriet. Der er ingen sengepladser på øreafdelingen, Svendborg. I dagtiden har man tilsynsfunktion fra FAM og de andre medicinske/kirurgiske afdelinger.

Operationerne foregår i dagkirurgisk regi med 6 lejeflader pr. uge.

Stabsstruktur:

Ledende overlæge: 1

Overlæger: 15

Afdelingslæger: 4

Kursister: 4

Introduktionslæger: 3

Reservelæger 3

Vagtstruktur på F/OUH, Odense:

Der er 7-skiftet vagt fra bolig. Der er 2 vagtlag dvs. for- og bagvagt. Forvagten fungerer kl. 14.00 – 09.00 på hverdage og døgnvagt i weekenden. Bagvagter er døgnvagt.

Forvagten er todelt med overlappende tjeneste ved vagtskifte, således at der er tid til rapportering indenfor arbejdstilrettelæggelsen i perioden 0800-0900 og 1400-1500.

I vagtdøgnet bistår lægeholdet af to af afdelingens sygeplejersker.

Behandling/kirurgi:

- Hoved- hals- tumorkirurgi (OUH):

Der udføres benign og malign tumorkirurgi i hoved- halsområdet. Herunder benign thyreoidea/parathyreoideakirurgi.

Orale, maligne lidelser behandles på Plastikkirurgisk Afdeling i samarbejde med odontologer og otologer.

Ansigtstraumatologi med behandlingskrævende frakturer behandles af odontologisk afdeling.

Næsefrakturer behandles i otologisk regi.

- Næse- bihulekirurgi:

Der udføres septum- og rhinoplastik samt endoskopisk næse- bihulekirurgi inkl. CAS. Der udføres kirurgisk behandling af cancer i næse-bihuler og behandling af choanalatresi.

Juvenile angiofibromer opereres efter embolisering ved Røntgenafdelingen.

- **Øre-/mellemørekirurgi:**

Der udføres operation for kongenitte misdannelser af ydre øre, herunder aures alatae samt øre-gangsatresier.

Der udføres et stort antal otokirurgiske indgreb, herunder stapeskirurgi og BAHA.

Døvblevne voksne behandles i samarbejde med Audiologisk klinik med cochlear implant.

- **Foniatri/fonokirurgi:**

Der er i afdelingen en foniatrisk enhed med fuldt udbygget undersøgelses- og registreringsudstyr. Aktiviteten styres selvstændigt af en af afdelingens speciallæger. Anvendelse af laserudstyr indgår som behandlingsmulighed.

Der er til funktionen knyttet talepædagoger.

Øvrige aktiviteter:

Afdelingen er center for patienter med Mb. Osler. Der anvendes såvel laserterapi som embolisering (i samarbejde med Røntgenafdeling).

Afdelingen har i en årrække været center for ultralydsskanning ved udredning og kontrol af lidelser på halsen. Afdelingen har landsdækkende uddannelsesvirksomhed på ultralydsområdet.

Afdelingen har et godt klinisk miljø med store forsknings- og undervisningsaktiviteter.

Den uddannelsessøgende har gode muligheder for at undersøge og operere patienter selv, og følge op under fornøden supervision. Der er mulighed for at forske og træne i fremlæggelse af faglige emner, inden for specialet bl.a. i forbindelse med en ugentlig undervisningsdag.

Der forventes deltagelse i afdelingens interne undervisning, møder og div. kurser indenfor specialet.

Uddannelse:

Afdelingen deltager meget engageret i såvel den præ- som postgraduate uddannelse.

Den prægraduate undervisning i otologi ledes af afdelingens forskningsansvarlige professor. Seks af afdelingens øvrige speciallæger er kliniske lektorer.

Endvidere har studenterne mulighed for at vælge at skrive kandidatspeciale og fordybelsesopgave i otologi. Til denne funktion er der etableret kontorfaciliteter.

I semestrene har afdelingen ansvar for undervisning af studenter på klinisk ophold.

Til at lede den postgraduate undervisning har afdelingen en uddannelsesansvarlig overlæge og en uddannelseskoordinerende yngre læge.

Øre- næse- halsafdelingen har tradition for et godt klinisk uddannelsesmiljø.

Forskning:

Afdelingen har igennem mange år haft tradition for omfattende klinisk forskning og i mindre omfang basal forskning. Den forskningsansvarlige overlæge synliggør afdelingens aktuelle og kommende projekter. Det forventes, at de uddannelsessøgende læger deltager i disse aktiviteter, og der vil blive taget initiativer til, at den enkelte uddannelsessøgende læge i tilslutning det kliniske ophold i afdeling selvstændigt dokumenterer sine forskningsresultater. 5 af afdelingens speciallæger har Ph.d.-grad og 6 igangværende Ph.D forløb.

2.2 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder

1. ansættelse: Øre- Næse- Halskirurgisk Afdeling F, OUH

Se ovenstående beskrivelse af afdeling F, OUH.

2. + 5. ansættelse: Øre- Næse- Halskirurgisk Afdeling F, OUH Svendborg

Ansættelsesstedet generelt

Øre- næse- halsafdeling F har fælles afdelingsledelse med afd. F-OUH bestående af en ledende overlæge og ledende oversygeplejerske. Derudover har afd. F en koordinerende overlæge der varetager den daglige drift på matriklen i Svendborg.

Præsentation af afd. F, OUH Svendborg

Øre-næse-halsafdelingen på Svendborg sygehus er en integreret del af afdeling F med afdelingsledelsen placeret i Odense. Afdelingen har intet sengeafsnit.

Fysiske rammer:

Afdelingen har et kontorafsnit, hvor afdelingens læger har kontorer, et sekretariat med 1 fuldtidsansat sekretær + 2 på deltid og et konference lokale.

Bøgerne på overlægekontorerne er til fri afbenyttelse, men der skal lægges låneseddel og bøger må kun efter nærmere aftale fjernes fra afdelingen.

Al øre-næse-halskirurgi i Svendborg foregår på det dagkirurgiske operationsafsnit. Afd. F har ved normal drift 2 lejeflader om mandagen og én lejeflade på de øvrige hverdage i ugen.

Øre- næse- halsafdeling F Svendborg har ved normal drift 2 ambulatoriestuer dagligt. Der ud over et vestibulogi ambulatorium 3 dage pr. uge.

Afdelingen disponerer over et undersøgelsesrum i tilknytning til vestibulogi ambulatoriet til tilsyn og ekstra ambulante undersøgelser.

Ambulatoriet er lukket, dvs. der modtages kun patienter efter henvisning fra praktiserende øre-næse-halslæger, og i et vist omfang fra alment praktiserende læger. Al visitation foregår via afdeling F i Odense.

I tidsrummet kl. 8-15 på hverdage tages dog imod akutte ambulante patienter fra andre afdelinger på Svendborg Sygehus og fra speciallæger i nærområdet, såfremt patienterne kan forventes afsluttet inden kl. 15.

Ved behov for akut indlæggelse visiteres patienterne til afd. F i Odense.

ØNH- ambulatoriet består af 2 undersøgelsesstuer. Disse fungerer dels som generelt ØNH-ambulatorium dels på specielle dage som foniatrisk- og vestibulogi ambulatorium. Der findes ultralydsapparater på hver stue.

Stabsstruktur: Pr. den 1. oktober 2014

Afdeling F, Svendborg Sygehus har en fast tilknyttet overlæge med matrikelansvar.

3 overlæger, som har funktion på begge matrikler i henholdsvis Odense og Svendborg. Heraf er den ene specialeansvarlig for vestibulogi ambulatoriet og mellemøre kirurgien i Svendborg. Overlægerne indgår i bagvagtslaget på afdeling F i Odense.

Der er en afdelingslæge tilknyttet matriklen i Svendborg med 40 % tjeneste i Svendborg og 60 % tjeneste i Odense. Afdelingslægen indgår i bagvagtslaget i Odense.

Der er en reservelæge/1.reservelæge i hoveduddannelsesstilling. Lægen indgår i vagtberedskabet i Odense.

Der er en reservelæge i en fælles introduktionsstilling med tjeneste på begge matrikler. Introduktionsreservelægen deltager i vagtberedskabet i Odense.

Vagtstruktur:

I tidsrummet kl. 8-15 på hverdage tages imod akutte ambulante patienter fra andre afdelinger på Svendborg Sygehus og fra speciallæger i nærområdet, såfremt patienterne kan forventes afsluttet inden kl. 15.00.

På operationsdage er en af afdelingens læger i dagtjeneste eller beredskab indtil den sidste patient er udskrevet fra hvilestuen i dagkirurgisk afsnit senest kl. 17.

Behandling/kirurgi:

Afsnit FS, Svendborg Sygehus har regionsfunktion vedrørende vestibulær ambulatoriet. Ud over dette har afsnittet fortrinsvis hovedfunktioner inden for specialet.

Dette omfatter:

-Øre- mellemørekirurgi

-Næse- bihulekirurgi

-Hals

Der foretages et stort antal tonsillektomier og mindre kirurgiske indgreb ved benigne tumorer på halsen. Parotis kirurgi og thyroideakirurgi er Regionsfunktioner, som foretages i på afdeling F i Odense.

Der er foniatrisk ambulatorium 2 dage pr. måned.

Der foretages ugentlig FEEST undersøgelser i samarbejde med ergoterapeut.

Ansigtstraumer, undtagen næsefrakturer, sendes til kæbekirurgisk afd. OUH.

Afdelingen her har et godt klinisk miljø og stor undervisningsinteresse. Den uddannelsessøgende har gode muligheder for at undersøge og operere patienter selv, og følge op under fornøden supervision. Der er mulighed for at forske og træne i fremlæggelse af forskellige emner, indenfor specialet i forbindelse med en ugentlig undervisningsdag.

Der forventes deltagelse i afdelingens interne undervisning, møder og div. kurser indenfor specialet.

3. ansættelse: Høreklubben, Odense Universitetshospital

Høreklubbens primære funktionsområde er udredning og behandling af høreskader/hørehandicap hos både børn og voksne. Typisk vil behandlingen bestå i tildeling af høreapparat og/eller pædagogiske tiltag.

Desuden foretager Høreklubben udredning og behandling af svær tinnitus.

Høreklubben foretager også udredning af svær høreskade hos voksne mhp. Cochlear Implant og indstiller patienterne til operation på ØNH - F. Den efterfølgende tilpasning af den såkaldt speech-processor, finder sted på Høreklubben ligesom de opfølgende kontroller foregår på Høreklubben.

Høreklubben varetager udredning af voksne patienter til CI-behandling for hele Region Syddanmark samt for andre regioner, der vælger at henvise patienterne hertil.

Ligeledes er høreklubben den centrale høreklub i Region Syddanmark hvad angår udredning og opfølgning af børn, der ikke har bestået den neonatale hørescreening.

Høreklubben tilbyder udredning for Auditory Processing Disorder (APD).

Klubben er lægemæssigt normeret med 4 overlæger. En ledende, en, der arbejder to dage på klubben om ugen og de øvrige dage som klinisk lektor på SDU og en, der er uddannelsesansvarlig, samt en, der er deltidsansat to dage om ugen. Dertil en afdelingslæge og en yngre læge i H-forløb. Siden 1.04.13 har der også været ansat en postdoc, der arbejder to dage på klubben og resten på SDU.

Høreklubken OUH deltag i undervisning af studerende fra SDU under studiet audiologi, samt er praktiksted for audiologiassistentelever fra SDE.

Hertil kommer undervisning af medicinstuderende, der har en dag på Høreklubken som led i klinikophold på ØNH - F.

Det må forventes, at Høreklubken i den nærmeste fremtid vil modtage flere patienter fra øvrige regioner, primært Region Sjælland, der har indgået samarbejdsaftale med Region Syddanmark.

Høreklubken er placeret på 3. sal i bygning 3, indgang 85 på OUH.

4. ansættelse: Speciallægepraksis i Region Syddanmark

I uddannelsen indgår 6 mdr. ansættelse i øre- næse- halspraksis.

Der er indgået aftale med to praktiserende ørelæger i regionen.

3. Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes er anført i målbeskrivelsen, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetencevurdering. Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og vurderingsstrategier.

<https://www.sst.dk/da/Viden/Uddannelse/Uddannelse-af-speciallaeger/Maalbeskrivelser>

I dette program findes anvisning på i hvilke delansættelser og hvornår de enkelte kompetencemål skal godkendes. Kompetencegodkendelsen er fordelt efter sværhedsgrad, kompleksitet mm. Læringsrammer og metoder vælges for den enkelte ansættelse. Kompetencevurderingsmetodernes gennemførelse i det konkrete ansættelsessted er ligeledes beskrevet:

3.1 CHECKLISTE

Målbeskrivelsens liste over kompetencer til hoveduddannelsen

Seneste tidspunkt for opnåelse af den enkelte kompetence er angivet i sidste kolonne.

F1 angiver første ophold i Funktionsbærende enhed

A angiver audiologisk afdeling,

H angiver ophold i Højt specialiseret enhed,

P angiver praksisophold

F2 angiver andet ophold i Funktionsbærende enhed

O angiver fokuseret ophold på onkologisk afdeling

Medicinsk ekspert

OTOLOGI OG OTONEUROLOGI (HO)

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetence-godkendelse
HO1.	Diagnosticere og behandle kroniske/komplicerede infektiøse/inflammatoriske tilstande i ydre øre og øregang	• Kronisk/eksematøs ekstern otitis	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HO2.	Diagnosticere og redegøre for behandlingen af • Kongenitte deformiteter i ydre øre og øregang • Akquisitte deformiteter i ydre øre og øregang	• Microti • Anoti	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F2
HO3.	Behandle aures alatae og præaurikulære fistler	• Plastik af ydre øre	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HO4.	Diagnosticere tumorer i og omkring ydre øre og i øregang	• Kutane neoplasier	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HO5.	Fjerne mindre, velafgrænsede tumorer i og omkring ydre øre	• Præaurikulære vedhæng	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HO6.	Behandle traumatiske affektioner af ydre øre og øregang	• Suturere større skader på ydre øre • Behandle othæmatom	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetencegodkendelse
HO7.	Diagnosticere, samt behandle eller visitere traumatiske trommehinde- og mellemøretilstande	• Barotraume • Hæmatotympanum • Otoliquorrhoe	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	F1
HO8.	Diagnosticere og kende behandling af komplikationer til akut mellemøreinfektion	• Mastoiditis • Meningitis	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HO9.	Diagnosticere og konservativt behandle kroniske mellemøreinfektioner og – inflammationer.	• Oprende operationskaviteter	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HO10.	Diagnosticere og kende behandlingen af kolesteatomsygdom	• Flaccidakolesteatom	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	F1
HO11.	Diagnosticere og visitere glomustumor	• Angive symptomer og fund der giver mistanke om glomustumor	Speciale specifikt kursus Selvstudie	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	H
HO12.	Diagnosticere årsager til konduktivt høretab og redegøre for behandlingen	• Sequelae otiditis, otosklerose, andre årsager til konduktivt høretab. • Kende principperne for høreforbedrende operationer. • Have kendskab til høreapparatsbehandling og rådgive herom.	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Struktureret kollegial bedømmelse Porteføljeoptegnelser	F1
HO13.	Diagnosticere vestibulært udløst svimmelhed	• Tolke kalorisk prøve, headshake, impuls-test, Dix-Hallpike's test og lateral buegangstest	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	F1
HO14.	Behandle vestibulære årsager til svimmelhed	• BPPV (Epley) • Mb. Meniere • Neuritis vestibularis • Labyrinthitis • Ramsay-Hunt syndrom (zoster oticus)	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetence-godkendelse
		• Svimmelhed associeret med sudden deafness • Transportsyge			
HO15.	Have kendskab til og kunne visitere andre årsager til vestibulært udløst svimmelhed	• Commotio labyrinthii • Temporalbensfraktur (herunder perilymfatisk fistel) • Buegangsdehiscens • Migræne ækvivalent vertigo • Fobisk postural vertigo • Barotraume	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HO16.	Have kendskab til og kunne visitere andre årsager til vertigo, herunder centrale årsager	• Cerebellart infarkt • Hjernestammeinfarkt • Dissemineret sklerose • Udføre otoneurologisk undersøgelse	Speciale specifikt kursus Selvstudie	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HO17.	Diagnosticere, udrede og behandle facialispareser	• Perifer kontra central parese • Udføre otoneurologisk undersøgelse (incl. smag)	Speciale specifikt kursus Mesterlære Selvstudie	Godkendt kursus Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HO18.	Diagnosticere og udrede kranienervepareser udover ovenanførte	• Udføre otoneurologisk undersøgelse (incl. smag og lugt, hvor indiceret)	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HO19.	Diagnosticere, behandle og visitere patienter med ansigtssmerter	• Udføre otoneurologisk undersøgelse • Trigeminusneuralgi • Atypiske ansigtssmerter • Myoser	Speciale specifikt kursus Selvstudie	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1

AUDIOLOGI (HA)

	Kompetencer	Konkretisering af mål/eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetencegodkendelse
HA1.	Optage en specifik audiolgisk anamnese og tilrettelægge et audiolgisk undersøgelsesprogram til kvantitativ og kvalitativ måling af hørelsen		Mesterlære	Bedside Intern audit Porteføljoptegnelser	A
HA2.	Foretage en grov klinisk vurdering af hørelsen og udføre og tolke udfaldet af klassiske stemmegaffeltests, umaskeret toneaudiometri med luft- og benledning, impedansundersøgelse og otoakustiske emissioner	• Hviske- og talestemmeprøve • Rinne • Weber • Bing • Tympanometri • Compliance • Øregangsvolumen • Stapediusreflekser • Gellé's test	Mesterlære Specialespecifikt kursus	Bedside Porteføljoptegnelser Godkendt kursus	A
HA3.	Tolke resultatet af en standardaudiometrisk undersøgelse. Vurdere om resultaterne er samstemmende og evt. behov for obj. audiometri og simulationstests. Redegøre for maskeringsprincipper og fejlkilder	• Tonetærskler med luft- og benledning • Taletærskel • Skelneevne med maskering ved behov • Impedansundersøgelse	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudium	Bedside Godkendt kursus Portoføljoptegnelser med diskussion af 1 case	A
HA4.	Opstille udredningsprogram ved mistanke om vestibularis schwannom eller anden cerebellopontin vinkel tumor		Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Godkendt kursus Portoføljoptegnelser med diskussion af 1 case	A
HA5.	Beskrive hjernestammeaudiometri foretaget mhp retrocochleær diagnostik og kunne drage konsekvens af resultatet		Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Porteføljoptegnelser Godkendt kursus	A
HA6.	Kunne rubricere en hørenedsættelse topisk diagnostisk og foreslå en sandsynlig ætiologisk diagnose		Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudium	Bedside Porteføljoptegnelser Godkendt kursus	A
HA7.	Redegøre for de hyppigste risikofaktorer for og årsager til kongenit eller i barndommen erhvervet hørenedsættelse og mulighederne for ætio-	• Kende det neonatale hørescreeningsprogram • Kende betydningen af tidlig	Speciale specifikt kursus Selvstudium	Godkendt kursus Porteføljoptegnelser	A

	Kompetencer	Konkretisering af mål/eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetence-godkendelse
	logisk udredning	diagnostik og intervention ved kongenit eller tidligt erhvervet hørenedsættelse hos spædbørn			
HA8.	Foreslå aldersrelevant adfærdsaudiometri og elektrofysiologiske høreus. til børn og kunne tolke resultaterne af adfærdsaudiometrien		Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Intern audit Godkendt kursus	A
HA9.	Foreslå ætiologisk udredning ved hørenedsættelse i barndommen	Kende de hyppigste risikofaktorer for og årsager til kongenit eller i barndommen erhvervet hørenedsættelse	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	A
HA10.	Udrede sudden deafness og diskutere evt. behandling		Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Porteføljeoptegnelser Godkendt kursus	A
HA11.	Iværksætte audiologisk vurdering efter meningitis	Redegøre for betydningen af snarlig audiologisk udredning og evt. behandling med cochlear implantat ved døvhed efter meningitis i forbindelse med risiko for fibrose-ring/ossifikation af cochlea	Selvstudie	Porteføljeoptegnelser	A
HA12.	Foreslå mulig behandling ved hørenedsættelse betinget af malformation, infektion, traume, toksisitet, degeneration, neoplasi og autoimmune, vaskulære, eller metaboliske sygdomme	- Sequelae otidis - Traumatisk trommehindeperforation - Barotraume	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	A

	Kompetencer	Konkretisering af mål/eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetencegodkendelse
HA13.	Foreslå relevant hørehabilitering med høreapparat, høreforbedrende kirurgi eller en kombination hos børn og voksne og foreslå egnet høreapparattype	• Kende mulighederne og begrænsningerne i forskellige udformninger af høreapparat, forskellig signalbehandling og funktionaliteter og monaural/binaural tilpasning. • Kende basale principper for høreapparattilpasning og behov for efterkontrol. • Kunne foreslå tilpasning af CROS og biCROS. • Kunne identificere og håndtere komplikationer til høreapparatbehandling. • Kende kontraindikationer for høreapparatbrug. • Kende indikationer og hovedtrækkene i behandling med BAHA	Mesterlære Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Portoføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	A
HA14.	Visitere børn og voksne til vurdering med henblik på behandling med cochlear implant	• Kende indikationer. • Kende hovedtrækkene i præoperativ udredning. • Kende hovedtræk i implantation og postoperativ optræning.	Selvstudium Speciale specifikt kursus	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	A
HA15.	Udrede tinnitus og hyperakuse og foreslå behandling	• Diagnosticere evt. bagvedliggende behandlingskrævende tilstand. • Vurdere tinnitus genegrad og behandlingsindikation. • Kende principperne i gængse behandlingsmetoder	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Portoføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	A

RHINOLOGI (HR)

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HR1.	Udrede og behandle traumer af ydre næse, septum og cavum nasi inkl. fremmedlegemer samt komplikationer hertil: • Foretage reposition af kompliceret næsefraktur • Incidere septumhæmatom	• Næsefraktur • Septumhæmatom • Rhinoliqorrhoe	Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnel-ser	F1
HR2	Optage anamnese, undersøge, udrede og behandle rhinosinuitis (EPOS 2007) og andre inflammatoriske lidelser i cavum nasi og sinus paranasalis. Kunne foretage: • Sinusendoskopi • Kæbehulepunktur • Allergologisk udredning inkl.priktest • Medicinsk behandling • Parakliniske undersøgelser inkl.biopsi	• Allergiske årsager • Nasal polypose • Cystisk fibrose • Relation til astma - "United Airways" • Wegeners granulomatose	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnel-ser Audit af 1 journal	P
HR3	Udrede og behandle rhinosinuitis (EPOS 2007), herunder komplikationer samt redegøre for : • CT-scanningsfund • Medicinsk behandling • Kirurgisk behandling, herunder FESS og CAS FESS	• Suppurative komplikationer med involvering af orbita Frontal absces • Intrakranielle komplikationer • Barotraume	Mesterlære Speciale specifikt kursus Slvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnel-ser Audit af 1 journal	F1
HR4	Diagnosticere neoplasier i cavum nasi og sinus paranasalis: • Tolke CT/MR scanning • Biopsitagning • Kendskab til national vejledning for udredning og behandling af sinonasal cancer (DAHANCA)	• Angiofibrom • Invert papillom • Maligne neoplasier	Speciale specifikt kursus Mesterlære Selvstudie	Godkendt kursus Bedside Porteføljeoptegnel-ser	H
HR5	Diagnosticere og behandle kongenitte og er-	• Septumdeviation	Speciale specifikt kursus	Godkendt kursus	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
	hvervede deformiteter af ydre næse og septum: • Vurdere såvel funktionelle som kosmetiske klager • Beherske kliniske metoder til vurdering af luftpassagen • Kendskab til objektive metoder til vurdering af luftpassagen • Foretage ukompliceret septumkorrektion • Foretage turbinoplastik • Kendskab til rhinoplastik med åben og lukket teknik	• Deformiteter af ydre næse • Frakturfølger	Mesterlære Selvstudie	Bedside Porteføljeoptegnelser	
HR6	Udrede choanal atresi og angive behandling	• Rejse mistanken og foretage undersøgelse herfor	Mesterlære	Bedside	H

LARYNGOLOGI (HL)

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HL1.	Kende benigne lidelser i struben	• Reinkes ødem • Noduli • Papillomer	Speciale specifikt kursus Selvstudie	Godkendt kursus	F1
HL2.	Diagnosticere organiske og funktionelle stemmelidelser og instituere kirurgisk, medicinsk eller logopædisk behandling, herunder foretage: • Direkte laryngoskopi • Stroboskopisk undersøgelse og diagnostik • Redegøre for organisationen af talefor sorgen	• Deltagelse i talekonferencer • Skelne mellem hyper- og hypokinetisk dysfoni	Talekonference Speciale specifikt kursus	Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case Godkendt kursus	F1
HL3.	Have kendskab til stemmeanalyse	• Være bekendt med de enkelte parametre i analyserne og	Speciale specifikt kursus	Godkendt kursus	H

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
		deres anvendelighed.			
HL4.	Diagnosticere og iværksætte udredningsprogram hos patienter med stemmebåndsparese	Udføre • UL af hals • Stroboskopi • Tolke billeddiagnostik	Mesterlære Selvstudie	Bedside Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	F1
HL5.	Varetage opfølgning af logopædisk behandling af ensidig stemmebåndsparese: • Samarbejde med logopæd • Kendskab til kirurgisk behandling af ensidig stemmebåndsparese	• Udføre stroboskopi • Kendskab til thyreoplastik • Kendskab til injektion i stemmelæben	Mesterlære Speciale specifikt kursus	Godkendt kursus Bedside Godkendt kursus	H
HL6.	Diagnosticere, iværksætte udredningsprogram og igangsætte behandling ved dobbeltsidig recurrensparese: • Foretage trakeotomi • Kendskab til arytenoidectomi • Paraklinik • Tolke billeddiagnostik	• Thyroideaecancer • Luncancer • Rheumatologiske lidelser	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HL7.	Diagnosticere benigne og maligne tumorer i larynx, herunder have: • Kendskab til behandlingen af c. laryngis i henhold til nationale retningslinjer (DAHANCA)	• UL af hals • Larynxpapillomer • Primær eller sekundær operativ behandling af larynxcancer • Stemmerehabilitering	Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	H
HL8.	Kunne modtage og foretage akut primær behandling af traumer mod larynx: • Larynxfraktur • Larynxødem • Luftvejsobstruktion	• UL af hals • Billeddiagnostik	Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Godkendt kursus	F1

HOVED – HALSKIRURGI (HH)

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HH1.	Optage anamnese, undersøge, diagnosticere medfødte sygdomme på hoved-hals, samt kranio-faciale misdannelser. Herunder kunne foretage: • UL af hals • FNA • Tolke billeddiagnostik • Assistere ved kirurgisk fjernelse af lateral halscyste/fistel • Superviseret kirurgisk fjernelse af median halscyste	• Lateral halscyste/fistel • Median halscyste • Kongenitte neoplasier • Torticollis • Læbe-ganespalte • Syndromer	Mesterlære Varetagelse af praktisk arbejde Selvstudie Speciale specifikt kursus	Bedside Checkliste til optegnelse af kirurgiske indgreb Porteføljeoptegnelser Godkendt kursus	H
HH2.	Behandle simple hudrelaterede tumorer på hoved og hals. Herunder kunne foretage: • Lokalanæstesi • Korrekt incision og anvendelse af sutur-teknikker Herunder kunne redegøre for: • Risikofaktorer og komplikationer ved operation på hals generelt • Præoperativ information • Postoperative observationer	• Ateromer • Hudtumorer • Chondrodermatitis nodularis	Mesterlære Varetagelse af praktisk arbejde Speciale specifikt kursus	Bedside Porteføljeoptegnelser. Checkliste til optegnelse af kirurgiske indgreb Godkendt kursus	F1
HH3.	Diagnosticere bløddelsskader på hoved og hals samt varetage udredning, behandling af ukomplicerede læsioner og foreslå behandling af komplicerede læsioner	• Traume mod hals • Stiklæsioner • Nerveaffektion • Tolke billeddiagnostik	Mesterlære Varetagelse af praktisk arbejde	Bedside Porteføljeoptegnelser.	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HH4.	Diagnosticere ansigts- og kraniebasis- frakturer. Herunder kunne: - Iværksætte undersøgelsesprogram - Tolke røntgen og CT-scanning - udføre klinisk undersøgelse af syn, øjenbevægelser, sensibilitet, tandforhold og bidfunktion - Foretage evt. videre visitation Behandle simpel zygoma fraktur.	- Mandibelfrakturer (corpus, ramus og collum) - Mellemansigtsfrakturer (maxil, zygoma og orbita) - Overansigtsfrakturer (næse, nasoethmoidal og os frontale)	Speciale specifikt kursus Selvstudie Mesterlære	Godkendt kursus Bedside Portefølgeoptegnelser med diskussion af 1 case	F1
HH5.	Varetage kirurgisk og medicinsk behandling af bløddelsinfektion og sår på hals, herunder: - Kirurgisk behandling med incision, drænage og revision af abscesser - Mikrobiologisk udredning - Medicinsk behandling - Sekundær suturering Have kendskab til og rejse mistanken om samt initiere behandlingen af sjældne, men alvorlige bløddelsinfektioner på hals,	- Abscesser - Fistler - Fremmedlegemer - Reblødning - Drænbehandling - Odontogene abscesser. - Nekrotiserende fasciitis (med supervision) - Lemierres syndrom (med supervision)	Speciale specifikt kursus Mesterlære Selvstudie	Godkendt kursus Bedside Portefølgeoptegnelse med diskussion af 1 case	H
HH6.	Diagnosticere lymfadenopati på halsen hos børn og voksne herunder tilrettelægge udredningsprogram med anvendelse og tolkning af: - Mikrobiologiske undersøgelser - Parakliniske undersøgelser - FNA - UL af hals - Billeddiagnostik Iværksætte relevant behandling Fjerne solitær lymfeknude	- Bakterielle - Virale - Mykobakterier	Mesterlære Varetagelse af praktisk arbejde Speciale specifikt kursus	Bedside Portefølgeoptegnelser Godkendt kursus	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HH7.	Opstille udredningsprogram ved "tumor colli" og/eller mistanke om metastase på hals: • Informere patienten om pakkeforløb og plan for udredning • Kendskab til behandling af ukendt primær tumor og aktuelle kræftpakkeforløb Herunder kunne foretage: • FNA • UL af hals • Tolkning af billeddiagnostik • Skopier med biopsier • TNM klassifikation • Canceranmeldelse	• Maligne neoplasier • Benigne neoplasier • Lymfom	Speciale specifikt kursus Selvstudie Mesterlære	Godkendt kursus Bedside Audit af 2 journaler (inkl. HH8) Porteføljeoptegnelser.	F1
HH8.	Ved begrundet mistanke om hoved-halskræft selvstændigt foretage udredning i henhold til gældende national vejledning (DAHANCA). Herunder: • Relevante skopier • Biopsi • FNA • Ernæringsvejlede • Vejledning omkring misbrug • Ordinere og tolke billeddiagnostik • TNM klassifikation • Canceranmeldelse • Redegøre for behandling • Informere patient om malignt svar • Henvise til onkologisk afdeling	• Pharynxcancer • Rhinopharynxcancer • Cavum oris cancer	Speciale specifikt kursus Selvstudie Mesterlære	Godkendt kursus Bedside Audit af 2 journaler (inkl. HH7) Porteføljeoptegnelser.	H

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HH9.	Beskrive behandlingsprincip, formål og komplikationer ved fjernelse af lymfeknuder som led i diagnostik, onkologisk udredning og/eller behandling Herunder kunne foretage selvstændig fjernelse af enkelt cervikal lymfeknude	• Selektiv halsdissektion level I-II-III • Selektiv halsdissektion level I-V • Radikal halsdissektion • Sentinel node	Speciale specifikt kursus Mesterlære	Godkendt kursus Bedside Porteføljoptegnelser.	F1
HH10.	Diagnosticere kirurgisk relevante sygdomme i glandula thyroidea i henhold til udredningsprogram (nationale vejledninger). Herunder foretage: • UL • FNA eller grovnål • Paraklinik • Informere om operationsrisici • Diagnosticere og behandle hormonelle konsekvenser og bivirkninger efter operation	• Solitær knude i gl. thyroidea • Struma • Postoperativ hypoparathyroidisme	Speciale specifikt kursus Mesterlære Selvstudie	Godkendt kursus Bedside Porteføljoptegnelser med diskussion af 1 case	H
HH11.	Kendskab til hyperparathyroidisme og kirurgisk behandling heraf. Herunder foretage: • Tolkning af parakliniske undersøgelser • Diagnosticere og behandle hormonelle konsekvenser og bivirkninger efter operation	• Primær og tertiær hyperparathyroidisme			H

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HH12.	Redegøre for teoretiske forhold ved anvendelse af UL og udføre systematisk UL- undersøgelse af hals.	• Gl. thyroidea • Gl. submandibularis • Gl. parotis • Anvende doppler til be- dømmelse af flow • Lymfeknude diagnostik, • UL vejledt FNA • Beskrivelse af patologiske fund	Speciale specifikt kursus Mesterlære	Godkendt kursus Skanninger godkendt ved su- pervision Bedside Portoføljeoptegnelser	F1
HH13.	Diagnosticere og behandle sialolithiasis, sialoadenitis og sialose: • Kendskab til sialoendoskopi • Foretage UL og FNA af spytkirtel • Paraklinik • Fjerne spytsten i ductus submandibularis • Superviseret fjernelse af gl. submandibularis •	• Sarkoidose • Ranula • Autoimmune lidelser • Mb Sjögren	Speciale specifikt kursus Mesterlære Selvstudie	Godkendt kursus Bedside Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	H
HH14.	Udrede neoplasier i gl. parotis og submandibularis, sublingualis og de små spytkirtler.	• Foretage FNA evt. UL- vejledt • Have kendskab til pakkefor- løb og national vejledning for spytkirtelkræft (DAHAN- CA) • Have kendskab til almindelig benign histologisk diagnoser ved neoplasier i spytkirtler og samt prognose. • Have kendskab til behand- ling af kirurgiske komplikati- oner, herunder Freys syn- drom, paralyse af n.facialis Informere patienten om kirurgiske risici ved spytkirtelkirurgi	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HH15.	Modtage, udrede og behandle såvel konservativt	• Udføre fleksibel og rigid øso-	Speciale specifikt kursus	Godkendt kursus	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
	som kirurgisk patienter med ætsninger og fremmedlegemer i spiserør, samt redegøre behandling af eventuelle komplikationer	fagoskopi • Konservativ behandling • Medicinsk behandling	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser	
HH16.	Modtage, udrede og behandle patienter med fremmedlegemer i bronkierne	• Foretage rigid bronkoskopi • Foretage fleksibel bronkoskopi	Speciale specifikt kursus Færdighedstræning Mesterlære	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser Bedside	H
HH17.	Redegøre for biologiske effekter af ioniserende stråling samt de forskellige behandlingsmodaliteter	• Konventionel strålebehandling • Hyperfraktionering • Hypofraktionering • Accelereret strålebehandling • IMRT • Konkurrent kemo-radioterapi • Radiosensitizer	Speciale specifikt kursus Fokuseret ophold Selvstudie	Godkendt kursus	O
HH18.	Kende principper og indikationer for strålebehandling og systemisk anti-neoplastisk behandling med kurativt og palliativt sigte	• Vurdere patientens komorbide tilstand • Indtegning af konturer i samarbejde med radiolog.	Speciale specifikt kursus Fokuseret ophold Selvstudie	Godkendt kursus	O
HH19.	Informere om, diagnosticere og behandle de almindeligste forekommende tidlige og sene komplikationer til strålebehandling	• Dysfagi • Mundtørhed • Hudforandringer • Slimhindeforandringer • Osteoradionekrose	Speciale specifikt kursus Fokuseret ophold Selvstudie	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	O

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HH20.	Varetage anamnese, diagnosticering og igangsætte udredning af snorken og søvnapnø Kunne rådgive om profylakse og henvise til behandling: Kendskab til udrednings-program	- Søvnmonitorering - Kendskab til CPAP- og BIPAP-behandling - Kendskab til kirurgiske teknikker	Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	P

Kommunikator (KU)

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
KU1.	Formidle besked om livstruende sygdom og sikre patientens forståelse		U-kursus i kommunikation Mesterlære i klinisk arbejde, Feedback Fokuseret ophold på onkologisk afdeling. Cases i portefølje	Godkendt U-kursus i kommunikation Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case Vejledersamtale	O
KU2.	Etablere forståelig kommunikation mellem de ansvarlige sundhedsmedarbejdere, patienten og dennes pårørende		Mesterlære i klinisk arbejde Feedback Opgave (deltage i arbejdet med patient-informationsmateriale)	Observation af klinisk arbejde Vurdering af opgave Vejledersamtale 360-graders feedbacken	F1
KU3.	Kommunikere med personer, hvor kommunikationen kan være vanskelig, herunder med hørenedsættelse, psykisk syge, personer med anden etnisk-kulturel baggrund og akut kriseramte.		Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold Feedback	Observation af klinisk arbejde Vejledersamtale	F1
KU4.	Kommunikere med børn og forældre, herunder kunne etablere kontakt til børn i undersøgelsessituationer		Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold Feedback	Observation af klinisk arbejde Vejledersamtale	F1
KU5	Samarbejde med læger fra andre specialer herunder samarbejde i tværfagligt teams.	Tværfagligt kursus i ledelse(LAS) Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold		Godkendt kursus 360-graders feedbacken Vejledersamtale	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
KU6.	Samarbejde skriftligt med læger fra andre afdelinger og i primærsektor (epikriser, henvisninger etc)	Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold Audit		Observation af klinisk arbejde Vejledersamtale Porteføljevurdering Audit af 2 henvisninger og 2 epikriser	F1
KU7.	Samarbejde med palliative team, praksissektor, hjemmesygeplejerske eller onkologisk afdeling f.eks. om den terminale patient	Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold		Observation af klinisk arbejde Vejledersamtale	F1
KU8.	Kende og anerkende andre medarbejdergruppers ekspertise og rolle f.eks. sygeplejersker, audiologiasistentter, audiologopæder, teknikere m.fl.	Varetagelse af praktisk arbejde		Observation af klinisk arbejde	F1
KU9.	Fungere i et interdisciplinært team (f.eks. cochlear implant team, thyroideateam) og kunne påtage sig en ledende rolle i et team	Varetagelse af praktisk arbejde		Observation af klinisk arbejde	F1

Sundhedsfremmer (SU)

	Kompetence	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
SU1.	Rådgive om sundhedsfremmende adfærd af betydning otorhinolaryngologi, herunder tobak, alkohol, ernæring og støj, livsstilsproblemer		Udarbejdelse af opgave (indgå i udarbejdelse af patient-informationsmateriale) Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Bedømmelse af opgave (patient-informationsmateriale) Observation af klinisk arbejde Portefølgeoptegnelse med diskussion af 2 cases	F1
SU2.	Anvende gældende lovgivning og retningslinjer for mistanke om arbejdsbetinget sygdomme, herunder kunne informere patient og pårørende, og foretage relevante anmeldelser.	.	Diverse U-kurser Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Godkendte U-kurser Observation af klinisk arbejde	A
SU3.	Redegøre for høreomsorgens organisering, således	Herunder tilbud om høre-	Gruppediskussion og teore-	Vejledersamtale	A

	Kompetence	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
	at patienter med hørenedsættelse kan rådgives og visiteres hensigtsmæssigt.	pædagogisk vejledning og høretekniske hjælpemidler	tisk kursus	Godkendt kursus	
SU4.	Vejlede om profylakse for at forhindre eller begrænse udvikling af hørenedsættelse hos børn og voksne		Gruppediskussion og varetagelse af praktisk arbejde	Vejledersamtale	A
SU5.	Redegøre for anmeldelsespligten for erhvervsbettinget høreskade	Udfylde de gældende blanketter	Varetagelse af praktisk arbejde og teoretisk kursus	Vejledersamtale Godkendt kursus	A

Leder/administrator (LA)

	Kompetence	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
LA1.	Udarbejde kliniske vejledninger og andre instruktioner for arbejdsopgaver i en afdeling		Opgave (udarbejde klinisk vejledning)	Bedømmelse af opgave (klinisk vejledning)	F1
LA2.	Visitere patienter i forhold til gældende regler om frit sygehusvalg og vurdere henvisninger i forhold til behandlingsbehov.		Tværfagligt kursus i ledelse og administration Mesterlære i klinisk arbejde (dvs. at deltage med speciallæge i visitation)	Godkendt U-kursus i ledelse Observation af klinisk arbejde	F1
LA3.	Redegøre for lovgivning og regelsæt for journalindsigt, klageadgang og patientforsikring		U-kursus	Godkendt U-kursus	F1
LA4.	Lede en klinisk situation, hvor teamet er tværfagligt sammensat, herunder indtage en lederrolle i akutte, kritiske situationer, herunder prioritere arbejdet, lede og organisere behandlingen af den kritisk syge patient		Tværfagligt kursus i ledelse Mesterlære i klinisk arbejde Simulator træning	Godkendt tværfagligt kursus 360-graders feedbacken Vejledersamtale	F1
LA5.	Planlægge det daglige arbejde i afdelingen		Indgå i arbejdstilrettelæggelse	Vejledersamtale	F1
LA6.	Kendskab til rationel praksisdrift	- Praksisstyring (daglige drift; personale; økonomi) - Behandlingskodning - Ydelsesregistrering	Mesterlære i klinisk arbejde	Observation af dagligt arbejde og styring	P

	Kompetence	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
LA7.	Udføre en korrekt diagnosekodning og ydelsesregistrering		U-kursus Audit af kodninger	Godkendt teoretiske kursus Observation af klinisk arbejde Audit af 2 epikriser	F1

Akademiker

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
LA8.	Anvende evidensbaseret medicin herunder: • formulere et problem • søge litteratur • tolke litteraturen • sammenfatte resultaterne • formidle resultaterne		Forskningstrænings modul som led i den lægelige videreuddannelse I portefølje samle litteratursøgninger Dokumentation i portefølje for fremlæggelse ved afdelingsundervisning, konference eller journalclub	Godkendt kursus eller dispensation for deltagelse i forskningstræningsmodul Porteføljevurdering af litteratursøgninger og fremlæggelser Proces- og resultat-evaluering	H
LA9.	Opsøge, vurdere og formidle ny viden indenfor specialets og tilgrænsende specialers emnekreds		Forskningstræning modul som led i den lægelige videreuddannelse	Godkendt kursus eller dispensation for deltagelse i forskningstræningsmodul	H
LA10.	Undervise studenter, kolleger og andet personale		Dokumentation i portefølje for: Undervisning af andre og fremlæggelse ved afdelingsundervisning og konference Vejlederfunktion	Porteføljevurdering Vejledersamtale	H

Professionel (PR)

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
PR1.	Fastholde og udvikle egen faglig kompetence		Selvstudium I portefølje samle dokumentation for: Undervisning af andre og fremlæggelse ved afdelingsundervisning og konferencer	Vejledersamtale Porteføljevurdering	F1
PR2.	Vurdere og handle på etiske problemer, som optræder i det kliniske arbejde, herunder de etiske problemer der knytter sig til screening, genetisk rådgivning, genoplivning mv.	• Udføre etisk analyse af klinisk problem • Motivere valg fra etiske betragtninger • Kommunikere etiske overvejelser til sundhedspersonale, patienter og pårørende	Diverse teoretiske kurser Mesterlære i klinisk arbejde I portefølje samle eksempler	Godkendt teoretiske kurser Observation af klinisk arbejde Porteføljevurdering Vejledersamtale	F1
PR3.	Prioritere egen arbejdsindsats og prioritere mellem forskellige arbejdsfunktioner		Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Observation af klinisk arbejde Vejledersamtale	F1
PR4.	Udvide passende personlige og mellemmenneskelig professionel adfærd		Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Observation af klinisk arbejde Vejledersamtale	F1

3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder

De angivne læringsmetoder og kompetencevurderingsmetoder for hoveduddannelse afviger ikke fra Målbeskrivelse for speciallægeuddannelse i Oto-rhino-laryngologi.

3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning

Specialespecifikke kurser

Disse er nationale og er beskrevet i målbeskrivelsen og organiseres via specialeselskabet

<http://www.dsohh.dk/speciale.htm>

Generelle kurser

De generelle kurser er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. Kurserne udmøntes og planlægges hovedsageligt regionalt, af det regionale videreuddannelsessekretariat og af Sundhedsstyrelsen.

Der er derfor forskel på kursernes opbygning og varighed samt tilmeldingsprocedure. Lægen skal selv holde sig orienteret om de regionale vilkår, inklusiv vilkår for tilmelding.

Ud over nedenstående korte beskrivelse henvises til målbeskrivelsen og hjemmeside for kursusbeskrivelse ved det regionale videreuddannelsessekretariat og Sundhedsstyrelsen:

(<https://videreuddannelsen-syd.dk/wm526884> og

<https://www.sst.dk/da/Viden/Uddannelse/Uddannelse-af-speciallaeger/Generelle-kurser>)

Forskningstræning

<https://videreuddannelsen-syd.dk/default.asp?id=530740>

Forskningstræningen skal opbygge kompetencer til at opsøge, vurdere og udvikle ny viden samt til at overføre denne viden til praktisk klinisk brug. Dette skal danne basis for livslang læring. Desuden skal forskningstræningen sikre, at lægen arbejder evidensbaseret på grundlag af den til enhver tid eksisterende viden.

Når speciallægeuddannelsen er gennemført skal lægen kunne:

- Formulere en problemstilling med udgangspunkt i en aktuel klinisk praksis inden for eget speciale og påvise tilstedeværende og manglende viden omkring problemstillingen
- Gennemføre en systematisk eftersporning i forskningslitteraturen til at belyse den valgte problemstilling
- Fortolke litteraturens resultater kritisk og anvende resultaterne til en kritisk vurdering af etableret praksis
- Vurdere eventuelle organisatoriske, økonomiske og etiske konsekvenser af at ændre praksis gennem udnyttelse af viden erhvervet ved litteraturgennemgangen
- Formidle resultatet af litteraturgennemgangen samt eventuelle øvrige overvejelser

Forskningstræningen skal være afsluttet senest 6 måneder før afslutningen af speciallægeuddannelsen.

Det tilrådes, at man hurtigst muligt efter opstart i hoveduddannelsesforløb får tilmeldt sig Grundkursus I og II på Syddansk Universitet – antallet af pladser er begrænset og princippet om ”først til mølle anvendes”. Se mere om tilmelding på ovenstående link.

Den specialearrangerede del af kursus indeholder blandt andet:

- Fremlægning og feed back på eget projektforslag
- ”Den gode projektbeskrivelse”
- Litteratursøgning – specialespecifik ”brush up”
- Praktisk anvendelse af Reference Manager
- Statistik i klinisk forskning
- Statistisk workshop med drøftelse af egne projekter i plenum
- Præsentationsteknik – ”det gode foredrag”

- Praktisk anvendelse af Power Point
- Opsætning af poster
- Videnskabeligt møde med præsentation af egne resultater

Tid til forskningstræning

Til forskningstræningsmodulet afsættes 20 arbejdsdage - heraf 10 dage til teoretisk uddannelse og 10 dage til forskningsprojekt. Der kan holdes fri med løn fra den afdeling, hvor man er ansat. Kursusdage med fremmøde er fastlagte og skal overholdes. Dage til hjemmearbejde og forskningsprojekt skal i god tid planlægges med afdelingsledelsen. Til projektet er afsat 10 arbejdsdage.

Fokuseret ophold

Det onkologiske ophold har til formål at bibringe den uddannelsessøgende læge kendskab til radioterapi med planlægning af dosis og felter, kemoterapi, palliative tiltag og opfølgingsforløb. Samtidig vil opholdet kunne synliggøre vigtigheden af det multidisciplinære samarbejde.

Ramme for det fokuserede ophold:

Opholdet orienteres omkring "den oto-rhino-laryngologiske kræftpatients vej gennem den onkologiske afdeling", idet den uddannelsessøgende de første 2 af 4 uger følger de onkologiske behandlere under visitations-, behandlings- og opfølgingskonsultationer, tillige under stuegang og eventuelle plejeprocedurer. De næste 2 uger har den uddannelsessøgende egen funktion i det onkologiske ØNH-ambulatorium, med en navngiven onkologisk supervisor tilknyttet, således at der kan indhentes råd og vejledning efter behov. Opholdet er uden vagter.

Teoretisk viden tilegnes ved selvstudier af anvist litteratur og ved løbende samtaler med de onkologiske læger. Kursisten tildeles en onkologisk supervisor (onkologisk speciallæge).

Skriftlig rapport:

Den uddannelsessøgende læge udfærdiger under opholdet en skriftlig fremlægning af et patientforløb efter eget valg. Rapporten skal minimum fylde en og max. to A4-sider, og skal afleveres til gennemsyn ved den onkologiske supervisor inden opholdets afslutning. Den onkologiske supervisor kvitterer for aflevering og gennemsyn i kursistens logbog.

Skriftlig evaluering af opholdet:

Den uddannelsessøgende skal desuden udfærdige en skriftlig evaluering af opholdet, herunder obligatorisk kritik og forslag til forbedringer (max. en A4-side). Evaluering tilsendes formanden for Det Regionale Uddannelsesudvalg for Oto-rhino-laryngologi uddannelsesansvarlig overlæge John Jakobsen senest en uge efter afsluttet ophold.

Formanden samler evalueringer og afrapporterer til årsmødet i DSOHHs uddannelsesudvalg.

4. Uddannelsesvejledning

Organisering

Afdelingsledelsen har uddelegeret det formelle og organisatoriske ansvar for den lægelige videreuddannelse til den uddannelsesansvarlige overlæge (UAO), som tilrettelægger den enkeltes læges uddannelsesplan i afdelingen. UAO har så vidt muligt taget de kurser, der er tilgængelige for UAO i regionen, og det tilstræbes at alle hovedvejledere har vejlederkursus.

Uddannelsesplan

Der udarbejdes individuel uddannelsesplan for den enkelte uddannelseslæge. Formålet med uddannelsesplanen er konkretisering af kompetenceopnåelsen.

Uddannelsesvejledning

Der udpeges en hovedvejleder for den uddannelsessøgende og der forestås en introduktion til afdelingen, introduktionssamtale, justeringssamtaler og evalueringssamtale. UAO deltager ved behov i samtalerne, dersom enten hovedvejleder eller uddannelsessøgende ønsker det. Antallet af justeringssamtaler vurderes ad hoc. Dersom det vurderes, at der er problemer med at opnå de forventede kompetencer som planlagt, kan PUF-lektoren inddrages.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle speciallæger fungerer som daglige kliniske vejledere og det tilstræbes at der gives direkte feedback på det daglige arbejde, mens mere generelle ting samles og hovedvejlederen inddrages, hvis der er et behov. Godkendelse af de generelle kompetencemål kan foretages af en af afdelingens overlæger, men det påhviler den UAO at sikre sig, at de fortløbende kan underskrives, som det er planlagt i ovenstående.

5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Alle ansættelsesforløb, som den uddannelsessøgende læge deltager i, skal evalueres via den elektroniske [logbog](#).

Alle læger får ved uddannelsesstart tilsendt en adgangskode til systemet. Denne kode skal gemmes og anvendes ved evaluering af alle fremtidige ansættelser i løbet af speciallægeuddannelsen. Ved afslutningen af et delforløb vil systemet via mail eller sms minde uddannelseslægen om at evaluere det aktuelle forløb. Det er derfor vigtigt, at systemet er opdateret med gældende mobilnummer og e-mailadresse. Når der er foretaget en evaluering, vil den til afdelingen tilknyttede ledende og uddannelsesansvarlige overlæge modtage en mail med evalueringen. Ingen andre får en kopi, så alle andre overlæger og vejledere kender ikke til evalueringen.

Bekendtgørelsen om uddannelse af speciallæger stiller krav om, at yngre lægers evalueringer af uddannelsesstederne skal offentliggøres, hvilket i anonymiseret form ligeledes sker på www.evaluer.dk.

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger på de uddannelsesgivende afdelinger i Region Syddanmark

Øre- næse- halskirurgisk afdeling F, OUH Svendborg
Uddannelsesansvarlig overlæge Michael Dahlstrøm
<http://www.ouh.dk/default.asp?id=359371>

Øre-Næse-Halsafdelingen, Sygehus Sønderjylland
Uddannelsesansvarlig overlæge Susanne Holm Nielsen

<http://www.sygehussonderjylland.dk/wm403877>
Øre-Næse-Halsafdelingen, Sydvestjysk Sygehus Esbjerg
Uddannelsesansvarlig overlæge Jakob Matthisson
<http://www.sydvestjysksygehus.dk/wm229292>

Øre- Næse- Halsafdelingen og Høreklubben, Vejle Sygehus
Uddannelsesansvarlig overlæge Joyce Schultz
<http://www.sygehuslillebaelt.dk/wm257723>

Øre- næse- halskirurgisk afdeling F og Høreklubben, OUH Odense

Uddannelsesansvarlig overlæge Bahareh Philipsen

<https://ouh.dk/til-patienter-og-parorende/svendborg/afdelinger/f-ore-naese-hals-horeklub-afdeling-f>

Ørelægerne Fredericia

Speciallæge Christian Heidemann

<http://www.oerelaegernefredericia.dk/>

Øre-næse-halsklubben Middelfart

Speciallæge Søren Fast

[Øre-næse-halsklubben Middelfart \(oerelaegenmiddelfart.dk\)](http://ore-naese-halsklubben-middelfart.oerelaegenmiddelfart.dk)

Forskningstræningsleder

Klinisk professor, Ph.D. Christian Godballe

<https://ouh.dk/forskning-og-innovation/forsknings-og-innovationscentre>

Lektor i medicinsk pædagogik:

Findes på Den Lægelige Videreuddannelses hjemmeside

<https://videreuddannelsen-syd.dk/wm532283>

DSOHH

<http://www.dsohh.dk>

Sundhedsstyrelsen

www.SST.dk

Det regionale sekretariat for lægelige videreuddannelse i

Videreuddannelsesregion Syd:

www.videreuddannelsen-syd.dk